

Sprawozdanie sekretarza generalnego PAU za rok 2018

Podobnie jak w roku ubiegłym, sprawozdanie sekretarza generalnego PAU obejmuje rok kalendarzowy, tj. okres od 1 stycznia do 31 grudnia roku 2018. Ponadto, tam gdzie to było możliwe i celowe, przedstawione są również informacje dotyczące pierwszych miesięcy roku 2019. Niniejsze sprawozdanie staje się od dnia dzisiejszego oficjalnym sprawozdaniem PAU z działalności w roku 2018; będzie ono wysyłane do instytucji i organów zewnętrznych. Jak zawsze, w sprawozdaniu przedstawione zostaną, poza informacjami ogólnymi, materiały dostarczone przez poszczególne Wydziały, Stacje i Komisje Polskiej Akademii Umiejętności.

Informacje ogólne

W skład korporacji Polskiej Akademii Umiejętności wchodzi 150 członków krajowych czynnych, 163 członków krajowych korespondentów oraz 190 członków zagranicznych. Wybory roku 2018, zakończone głosowaniem podczas Walnego Zgromadzenia PAU w dniu 16 czerwca, wyłoniły 12 członków czynnych, 11 nowych członków korespondentów oraz 8 członków zagranicznych (zob. s. 75–87). Dyplomy nowo wybranym członkom zostały wręczone tradycyjnie podczas jesiennego Uroczystego Posiedzenia Naukowego Akademii w listopadzie 2018 r.

W roku sprawozdawczym na zawsze odeszli od nas:

Z Wydziału I

Prof. Tadeusz Witczak – członek korespondent, zmarł 29.03.2018 r.

Z Wydziału II

Prof. Zofia Włodek – członek korespondent, zmarła 19.02.2018 r.

Prof. Ryszard Pipes – członek zagraniczny, zmarł 17.05.2018 r.

Prof. Heiner Timmermann – członek zagraniczny, zmarł 29.08.2018 r.

Prof. Jerzy Wyrozumski – członek czynny, sekretarz generalny PAU w latach 1994–2015, delegat Walnego Zgromadzenia do Zarządu PAU podczas ostatniej kadencji, zmarł 2.11.2018 r.

Z Wydziału III

Prof. Andrzej Smolarski – członek czynny, zmarł 31.03.2018 r.

Prof. Bogdan Bojarski – członek korespondent, zmarł 22.12.2018 r.

Z Wydziału IV

Prof. Andrzej Wiktor – członek korespondent, zmarł 31.12.2018 r.

Z Wydziału V

Prof. Łukasz Kulczycki – członek zagraniczny, zmarł 3.05.2018 r.

Prof. Stanisław Szala – członek korespondent, zmarł 9.11.2018 r.

W pierwszych miesiącach 2019 roku odeszli od nas również:

14.01 – Prof. Mieczysław Tomaszewski, członek czynny Wydziału VI

23.02 – Prof. Krzysztof Birkenmajer, członek czynny Wydziału IV

24.02 – Prof. Włodzimierz Ostrowski, członek czynny Wydziału V

Działalność Wydziałów, Komisji i Stacji

Polska Akademia Umiejętności składa się z 6 Wydziałów. Liczbę członków poszczególnych Wydziałów oraz liczbę odbytych posiedzeń naukowych przedstawia tabela I.

Tabela I. Wydziały PAU

Wydział	Liczba członków czynnych	Liczba członków korespondentów	Liczba członków zagranicznych	Liczba posiedzeń naukowych
Wydział I Filologiczny	27	31	41	7
Wydział II Historyczno-Filozoficzny	24	31	28	10
Wydział III Nauk Ścisłych i Technicznych	21	34	41	–

Wydział IV Przyrodniczy	26	34	34	3
Wydział V Lekarski	27	33	41	1
Wydział VI Twórczości Artystycznej	25	–	5	3
Razem	150	163	190	24
Całkowita liczba członków (stan w dniu 31.12.2018)	503			

Zaprezentowane liczby pokazują, że aktywność Wydziałów PAU była i jest zróżnicowana. Posiedzenia Wydziałów I i II odbywają się często i regularnie. Posiedzenia pozostałych Wydziałów są nieregularne lub nie odbywają się wcale. Zróżnicowanie to wynika ze specyfiki Wydziałów. Aktywność Wydziałów ścisłych i przyrodniczych przejawia się w nieco inny sposób. Wydziały te organizują konferencje, sesje i szkoły, często o zasięgu międzynarodowym. Podczas tych spotkań naukowych wygłaszane są liczne referaty, prezentowane są również tzw. doniesienia plakatowe, przygotowywane przez młodych pracowników naukowych. Ten ostatni element aktywności uważam za szczególnie cenny dla Akademii.

W PAU działa 38 Komisji – 22 Komisje Wydziałowe i 16 Komisji Międzywydziałowych. Wydział I Filologiczny koordynuje prace 4 Komisji, zaś Wydział II Historyczno-Filozoficzny – 10. Przy Wydziale III Nauk Ścisłych i Technicznych działają 3 Komisje, a przy Wydziale IV Przyrodniczym – 5. Pozostałe Wydziały nie powołały dotychczas żadnej Komisji.

Komisje Międzywydziałowe podlegają Radzie PAU; działa ich obecnie 16, w tym 4 w Katowicach, 1 we Wrocławiu i 1 w Gdańsku. Działalność Komisji, podobnie jak Wydziałów, jest silnie zróżnicowana i pozostaje w związku z dziedziną wiedzy, jaką dana Komisja reprezentuje. Tabele II–VI ukazują najważniejsze aspekty działalności Komisji.

Tabela II. Komisje Wydziału I Filologicznego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Filologii Klasycznej PAU	8	–
Komisja Neofilologiczna PAU	8	–
Komisja Kultury Słowian PAU	8	–
Komisja Historii Sztuki PAU	9	1

Tabela III. Komisje Wydziału II Historyczno-Filozoficznego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Środkowoeuropejska PAU	10	1
Komisja Wschodnioeuropejska PAU	1	3
Komisja Prawnicza PAU	5	1
Komisja Historii i Kultury Żydów PAU	8	–
Komisja Prehistorii Karpat PAU	5	–
Komisja Nauk Ekonomicznych PAU	1	–
Komisja Etnograficzna PAU	8	2
Komisja Historii Wojen i Wojskowości PAU	7	–
Komisja Archeologii Krajów Śródziemnomorskich PAU	8	–
Komisja Medioznawcza PAU	8	3

Tabela IV. Komisje Wydziału III Nauk Ścisłych i Technicznych PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Astrofizyki PAU	7	–
Komisja Nauk Technicznych PAU	10	–
Komisja Układów Złożonych PAU	6	–

Tabela V. Komisje Wydziału IV Przyrodniczego PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Geoinformatyki PAU	6	–
Komisja Paleogeografii Czwartorzędu PAU	4	2
Komisja Biologii Rozwoju PAU	2	1

Komisja Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAU	5	–
Komisja Geograficzna PAU	9	–

Tabela VI. Komisje Międzywydziałowe PAU

Komisja	Posiedzenia naukowe	Sesje naukowe
Komisja Historii Nauki PAU	10	–
Komisja Spraw Europejskich PAU	7	–
Komisja Zagrożeń Cywilizacyjnych PAU	5	–
Komisja Filozofii Nauk PAU	7	2
Komisja PAU do Oceny Podręczników Szkolnych	8	–
Komisja PAU do Badań Diaspory Polskiej	5	–
Komisja Przyrodniczo-Medyczna PAU we Wrocławiu	4	–
Komisja Antropologiczna PAU	2	–
Komisja Ergonomii PAU	4	1
Komisja PAU Zarządzania Kulturą i Mediami	6	–
Komisja Historii Śląska PAU w Katowicach	–	1
Komisja Nauk Matematycznych PAU w Katowicach	4	–
Komisja Nauk Przyrodniczych PAU w Katowicach	2	–
Komisja Prawnicza PAU w Katowicach	2	–
Komisja Kaszubska PAU w Gdańsku	–	–
POLSKA GRUPA CIHEC Commission Internationale d'Histoire Ecclésiastique Comparée	2	1

Pełne dane, ukazujące aktywność wszystkich Komisji PAU w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku, zostały zamieszczone w niniejszym „Roczniku” na s. 90–142. Znajdują się tam zarówno informacje o władzach Komisji, jak i spis zaprezentowanych referatów i wykładów. Podobnie jak w roku poprzednim, opublikowane zostały również wszystkie nadesłane streszczenia prac/wykładów, przedstawionych podczas spotkań Komisji. Warto w tym miejscu z satysfakcją podkreślić, iż aktywność prawie wszystkich Komisji utrzymuje się na dobrym poziomie z lat ubiegłych lub nawet rośnie. To doskonała informacja w czasach, w których tak trudno o zadowalającą frekwencję podczas spotkań, zebrań i konferencji.

Poza Wydziałami i Komisjami w strukturze Polskiej Akademii Umiejętności znajdują się dwie Stacje Naukowe. Stacja Naukowa w Katowicach i Stacja Naukowa w Gdańsku. Aktywność naukowa obu Stacji jest więcej niż zadowalająca. Dużą aktywność wykazują również Komisje działające poza Krakowem: Komisja Przyrodniczo-Medyczna PAU we Wrocławiu, Wszechnica Naukowo-Kulturalna w Gliwicach oraz Wszechnica PAU w Katowicach (por. s. 143–149).

Konferencje, sesje i przedsięwzięcia cykliczne

Istotnym elementem działalności PAU są konferencje i sesje naukowe. W okresie sprawozdawczym PAU zorganizowała lub współorganizowała 37 sesji i konferencji naukowych; 9 z nich miało charakter międzynarodowy. Spis wszystkich konferencji i sesji naukowych PAU przedstawiają poniższe zestawienia. Sesje zostały zgrupowane w następującym układzie: konferencje organizowane przez PAU, współorganizowane przez PAU (z udziałem innych podmiotów, głównie – co oczywiste – Uniwersytetu Jagiellońskiego), organizowane przez Wydziały PAU i w końcu organizowane przez Komisje i Stacje Naukowe PAU. Konferencje o zasięgu międzynarodowym zaznaczono *.

SESJE ORGANIZOWANE PRZEZ PAU

17–18.11.2018, Tomaszowice

VI Debata PAU *Uczelnie w służbie społeczeństwa*

SESJE WSPÓŁORGANIZOWANE PRZEZ PAU

5.02.2018

Ustawa 2.0 a rozwój nauki i szkolnictwa wyższego

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

16.03.2018

Pożegnanie z Galicją. Wkład Małopolski w budowę niepodległości Polski

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Jagielloński

14.04.2018

Etyka komunikacji

Organizatorzy: Zespół Etyki Słowa Rady Języka Polskiego PAN, Polska Akademia Umiejętności

10–11.05.2018

Druki XIX wieku w nadsekańskiej Książnicy Narodowej

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Towarzystwo Historyczno-Literackie/Biblioteka Polska w Paryżu

14.05.2018

Prawo prywatne międzynarodowe wobec wyzwań XXI wieku

sesja towarzysząca uroczystości jubileuszu 50-lecia pracy naukowej Prof. dr. hab. Andrzeja Mączyńskiego

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Uniwersytet Jagielloński

***21–22.05.2018**

American ethnicity old and new immigration flows, old and new challenges

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Uniwersytet Jagielloński, Konsulat Generalny Stanów Zjednoczonych Ameryki w Krakowie

4.06.2018

Wiosna Solidarności '88

sesja zorganizowana w ramach obchodów 30. rocznicy strajku kwietniowo-majowego pracowników Huty im. Lenina w Krakowie – Nowej Hucie

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Instytut Pamięci Narodowej, Stowarzyszenie Sieć Solidarności

***8–9.06.2018, Nowy Jork**

PIASA 76th Annual Conference

Organizatorzy: Polski Instytut Naukowy w Ameryce, Polska Akademia Umiejętności

***7–9.09.2018, Chicago**

Obchody 75-lecia Polish American Historical Association

Organizatorzy: Senat RP, Loyola University Chicago, Polska Akademia Umiejętności

14–15.09.2018, Poznań

II Kongres Towarzystw Naukowych *Rola towarzystw naukowych w rozwoju świadomości obywatelskiej i kulturowej*

Organizatorzy: Polska Akademia Nauk – Rada Towarzystw Naukowych przy Prezydium PAN, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Polska Akademia Umiejętności, Towarzystwo Naukowe Płockie

26–28.09.2018

Żydzi i judaizm we współczesnych badaniach polskich

Organizatorzy: Polskie Towarzystwo Studiów Żydowskich, Polska Akademia Umiejętności, Instytut Judaistyki UJ

13.10.2018

Pszczoly ludziom, ludzie pszczołom

Organizatorzy: Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Polska Akademia Umiejętności, Małopolskie Stowarzyszenie Doradztwa Rolniczego w Krakowie, Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Krakowie

18.10.2018

Uczeni czasów niewoli

konferencja zorganizowana w związku ze złożeniem prochów Karola Olszewskiego i ziemi z grobu Zygmunta Wróblewskiego w Panteonie Narodowym w kościele św. św. Piotra i Pawła w Krakowie

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Fundacja Panteon Narodowy

***18–19.10.2018**

Unia, federacja, niepodległość? Polski i Litwy drogi do niepodległości (do roku 1918)

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Instytut Historii UJ, Instytut Historii Litwy (Wilno)

***22.10.2018, Montreal**

Od narodzin II Rzeczypospolitej po zaranie Solidarności: działalność dyplomatyczna i społeczna Tadeusza Romera

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Polish Institute of Arts and Sciences in Canada, McGill University

***22–24.10.2018**

7th International Conference of Oriental Studies: Collections of Texts and Artefacts

Organizatorzy: Polska Akademia Umiejętności, Instytut Orientalistyki UJ, Archiwum Nauki PAN i PAU

24–26.10.2018

Oblicza Niepodległej – państwo i społeczeństwo. W 100-lecie odrodzenia Rzeczypospolitej

konferencji towarzyszył panel studencki, zorganizowany przez Koło Naukowe Historyków Studentów UJ

Organizatorzy: Uniwersytet Jagielloński, Polska Akademia Umiejętności

SESJE ORGANIZOWANE PRZEZ WYDZIAŁY PAU

9–10.11.2018, Białystok

Debiuty Mickiewicza, Debiuty Romantyków: TRADYCJE – STRATEGIE – IDEE – JĘZYK, jubileuszowa konferencja naukowa w 200. rocznicę debiutu Adama Mickiewicza (1818–2018)

Organizatorzy: Wydział I Filologiczny PAU, Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku

13–14.12.2018

Stanisław Pigoń (1885–1968). Profesor i obywatel

Organizatorzy: Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydział I Filologiczny PAU

SESJE ORGANIZOWANE PRZEZ KOMISJE PAU
I STACJE NAUKOWE PAU

12.01.2018

Datowania bezwzględne w rekonstrukcji środowiska przyrodniczego późnego glacjału i holocenu

Organizatorzy: Komisja Paleogeografii Czwartorzędu PAU, Sekcja Geochronologii Komitetu Badań Czwartorzędu PAN

8–9.03.2018

Słowiańszczyzna wschodnia a europejskie tradycje kulturowe

sesja poświęcona pamięci prof. dra hab. Ryszarda Łuznego w dwudziestą rocznicę śmierci

Organizatorzy: Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej UJ, Komisja Wschodnioeuropejska PAU, Komisja Słowianoznawstwa Oddziału PAN w Krakowie

20.03.2018

W poszukiwaniu fundamentów nauk o mediach

Organizatorzy: Komisja Medioznawcza PAU, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Towarzystwo Studiów Dziennikarskich

23.03.2018

Archeologiczne, archeobotaniczne i paleośrodowiskowe badania w zachodniej części Niecki Nidziańskiej – podsumowanie badań na st. 1–3 w Mozgawie

Organizatorzy: Komisja Paleogeografii Czwartorzędu PAU, Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN w Krakowie

21.04.2018

Muzyka Armenii i Ormian polskich

Organizatorzy: Komisja Wschodnioeuropejska PAU, Akademia Muzyczna w Krakowie, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej UJ, Ormiańskie Towarzystwo Kulturalne

23–26.05.2018, Olsztyn

XXXIII Konferencja Embriologiczna Rośliny • Zwierzęta • Człowiek

Organizatorzy: Katedra Zoologii, Wydział Biologii i Biotechnologii UWM w Olsztynie, Komisja Biologii Rozwoju PAU

6.06.2018

W poszukiwaniu nowego modelu kształcenia dziennikarzy

Organizatorzy: Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego, Komisja Medioznawcza PAU, Towarzystwo Studiów Dziennikarskich, Biuro Prasowe Urzędu Miasta Krakowa

***11–13.06.2018**

Modality in Physics

Organizatorzy: Uniwersytet Jagielloński, Komisja Filozofii Nauk PAU

25.06.2018

Niedokończone msze wołyńskie. Ludobójstwo na kresach południowo-wschodnich, 1943–1944: aspekt eklezjalny i teologiczny

Organizatorzy: Komisja Wschodnioeuropejska PAU, Oddział Krakowski Instytutu Pamięci Narodowej, Sekcja Historyczna Polskiego Towarzystwa Teologicznego, Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Niła”

***11–12.10.2018**

XXII Krakowska Konferencja Metodologiczna Emergence of the Classical

Organizatorzy: Akademia Ignatianum w Krakowie, Copernicus Center, Komisja Filozofii Nauk PAU

12.10.2018

70 lat Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka ONZ

Organizatorzy: Komisja Prawnicza PAU, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego

15.10.2018

Kresy Zachodnie i Kresy Wschodnie w odrodzonej Rzeczypospolitej

Organizatorzy: Komisja Historii Śląska PAU

15–16.10.2018

Od zwoju do e-booka. Kulturotwórcza rola tekstów religijnych

Organizatorzy: Komisja Etnograficzna PAU, Instytut Studiów Międzynarodowych UJ

7–8. 11.2018, Gdańsk

Pomorskie drogi do Niepodległej

Organizatorzy: Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Stacja Naukowa PAU w Gdańsku, Gdańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki, Instytut Kaszubski, Oddział PAN w Gdańsku

15–16.11.2018

Prasa krakowska w 100. rocznicę odzyskania niepodległości

Organizatorzy: Komisja Medioznawcza PAU, Komisja Środkowoeuropejska PAU, Uniwersytet Pedagogiczny, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

30.11.–1.12.2018

V Sympozjum Ergonomia wobec wyzwań masowości i globalizacji

Organizatorzy: Komisja Ergonomii PAU

***5–7.12.2018**, Łódź

Nie tylko w mieście: kulturowe formy, praktyki i strategie zadomowiania przestrzeni

Organizatorzy: Komisja Etnograficzna PAU, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Uniwersytet Łódzki, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, Fakulta Humanitnych Studií Uniwersytetu Karola w Pradze, Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Krakowie, Instytut Polonistyki i Kulturoznawstwa, Uniwersytet Opolski

Warto zwrócić uwagę, iż aktywność PAU, jej Wydziałów, Komisji i Stacji w zakresie organizacji konferencji i sesji wciąż rośnie. Konferencje organizowane są nie tylko w Krakowie i innych miastach Polski, ale również poza granicami kraju. Trzeba w tym miejscu wspomnieć o koordynowanych przez PAU, otwartych dla szerszej publiczności spotkaniach cyklicznych: Seminarium PAU „Patriotyzm wczoraj i dziś”, Kawiarni Naukowej oraz organizowanych przez Panią prof. Dominikę Dudek spotkaniach „Rozmowy o człowieku”. W końcu warto zaznaczyć, iż w roku sprawozdawczym odbyła się szósta już Debata PAU „Uczelnie w służbie społeczeństwa”.

Działalność naukowa

Działalność badawcza PAU to głównie realizacja rozmaitych typów projektów badawczych, tzw. grantów. W roku sprawozdawczym 6 projektów zostało z sukcesem zakończonych, 10 jest w trakcie realizacji. 7 nowych wniosków zostało przedstawionych do oceny. Kolejne tabele przedstawiają listę zakończonych i realizowanych projektów, finansowanych przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki (8 projektów), Narodowe Centrum Nauki (4 projekty), Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (1 projekt) oraz Senat RP (2 projekty). Warto zwrócić uwagę na pierwszy przyznany PAU projekt finansowany przez Małopolski Program Operacyjny, a więc ze środków Unii Europejskiej.

Tabela VII. Projekty badawcze realizowane w PAU:
Regionalny Program Operacyjny Woj. Małopolskiego (projekt UE)

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
PAUart. Katalog zbiorów artystycznych i naukowych Polskiej Akademii Umiejętności. Badanie, digitalizacja, opracowanie naukowe oraz udostępnienie dziedzictwa kulturowego – etap 4	Prof. dr hab. Jan Ostrowski	19.12.2018– 30.06.2021 30 miesięcy	realizowany

Tabela VIII. Projekty badawcze realizowane w PAU: NPRH

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Zapomniane pomniki cywilizacji europejskiej. Spuścizna aktowa I Rzeczypospolitej w archiwach państw powstałych po rozpadzie ZSRR. Ze szczególnym uwzględnieniem zespołów ksiąg sądowych (do 1831 r.) w zasobach archiwalnych Ukrainy	Dr Mariusz Machynia	8.03.2013– 7.03.2018 60 miesięcy	zakończony
Opracowanie katalogów XIX-wiecznych druków wydanych na emigracji i ziemiach polskich ze zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu i Towarzystwa Historyczno-Literackiego	Mgr Lucyna Pyrzowska	20.05.2013 – 19.05.2018 60 miesięcy przedłużony do 19.05.2019	realizowany
Opracowanie naukowe zbiorów rzeźby, malarstwa, miniatur i grafiki Towarzystwa Historyczno-Literackiego/ Biblioteki Polskiej w Paryżu, w oparciu o prace inwentaryzacyjne i w połączeniu z wydaniem katalogów najciekawszych materiałów	Dr Anna Czarnocka	7.07.2014– 6.07.2019 60 miesięcy	realizowany
Akta grodzkie i ziemskie z terenu dawnych województw krakowskiego i sandomierskiego. Edycja krytyczna ksiąg sądowych z XIV–XV wieku	Dr hab. Jan Wroniszewski prof. UMK	20.08.2014– 19.08.2019 60 miesięcy	realizowany
Publikacja rękopisu Jana Czekanowskiego „Dziennik kolumny antropologiczno-etnologicznej ekspedycji do Afryki Środkowej w latach 1907–1909”	Prof. dr hab. Michał Tymowski	11.09.2017– 10.01.2021 40 miesięcy	realizowany

Przewodnik językowo- -encyklopedyczny po gramatyce semantycznej języka polskiego w ujęciu historycznym	Prof. dr hab. Maciej Grochowski	15.05.2018– 15.05.2023 60 miesięcy	realizowany
Documenta polonica ex Archivo Generali Hispanae in Simancas. Nova series, vol. II–III	Prof. dr hab. Ryszard Skowron	8.05.2018– 8.05.2023 60 miesięcy	realizowany
Słowniki biograficzne uczonych polskich	Prof. dr hab. Andrzej K. Wróblewski	21.12.2018– 20.12.2023 60 miesięcy	realizowany

Tabela IX. Projekty badawcze realizowane w PAU: NCN

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Inwentarz rękopisów Archiwum Kapituły Kolegiackiej i Katedry Sandomierskiej, t. II	Prof. dr hab. Feliks Kiryk	20.01.2016– 19.01.2018 24 miesiące	zakończony
Problem utworów osieroconych wobec pamięci kulturowej na przykładzie piśmiennictwa wybranych żydowskich filozofów i filologów z Uniwersytetu Jagiellońskiego (1918–1939)	Mgr Anna Dorota Smywińska-Pohl	26.01.2014– 25.01.2018 48 miesięcy	zakończony
Zachodnie Bałkany – alternatywna droga neolityzacji Europy	Prof. dr hab. Janusz K. Kozłowski	2.06.2016– 1.06.2019 36 miesięcy	realizowany
Akty unii polsko-litewskiej z lat 1499–1501. Dokumenty i studia	Dr hab. Lidia Korczak	12.01.2018– 11.01.2021 36 miesięcy	realizowany

Tabela X. Projekty badawcze realizowane w PAU: MKiDN

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Ochrona polskiej spuścizny archiwalnej w Argentynie. Opracowanie archiwum rodzinnego Lubicz-Orłowskich – etap 2	Dr Krzysztof Smolana	1.04.2018– 31.12.2018 9 miesięcy	zakończony

Tabela XI. Projekty badawcze realizowane w PAU: Senat RP

Tytuł	Kierownik	Okres realizacji	Uwagi
Obchody 75-lecia Polish American Historical Association (PAHA)	Mgr Katarzyna Dziągło	2.01.2018– 31.12.2018 12 miesięcy	zakończony
Od narodzin II Rzeczypospolitej po zaranie Solidarności: działalność dyplomatyczna i społeczna Tadeusza Romera. Konferencja naukowa w setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości	Mgr Anna Michalewicz	1.04.2018– 31.12.2018 8 miesięcy	zakończony

Poza wymienionymi „klasycznymi” grantami PAU realizuje bezterminowy projekt, finansowany przez Fundację Lanckorońskich. W ramach tego projektu opracowywane są relacje i dokumenty poszczególnych nuncjuszy apostolskich w Polsce od roku 1519 do czasów współczesnych. Każdego roku – zgodnie z umową zawartą z Fundacją – wydawany jest jeden tom serii *Acta Nuntiaturae Polonae*. W 2016 r. zakończone zostały prace związane z digitalizacją *Nunciatur*. W połowie 2016 r. rozpoczęliśmy analogiczne prace digitalizacyjne serii źródłowej *Elementa ad Fontium Editiones* (76 tomów) oraz czasopisma „Antemurale” (28 tomów). Do końca 2017 r. wszystkie 104 tomy zostały zeskanowane i umieszczone na stronie publikacji elektronicznych PAU <http://www.pau.krakow.pl/index.php/pl/wydawnictwo/publikacje-on-line>.

Działalność wydawnicza

Ważną i integralną częścią aktywności badawczej PAU jest działalność wydawnicza. Trzeba zaznaczyć, iż nasza oficyna wydawnicza została uwzględniona w „Wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe” Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (tzw. poziom I). To niewątpliwy sukces, pomimo iż wykaz przygotowany w MNiSW jest powszechnie krytykowany. Komitet Wydawniczy PAU, powołany w roku 2016, ustalił zasady działania wydawnictwa i udostępnił je na stronie internetowej Akademii. Komitet ten działa obecnie pod przewodnictwem wiceprezesa PAU prof. Andrzeja Mączyńskiego.

W roku sprawozdawczym ukazało się 25 tytułów druków zwartych, wydanych samodzielnie przez PAU i we współpracy z innymi instytucjami

(m.in. Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Warszawskim, Akademią Ignatianum, Muzeum Archeologicznym w Krakowie). Dwa tytuły zostały wyróżnione: prof. Andrzej Kastory otrzymał nominację do Nagrody im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego za książkę *Jugosławia w polityce Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Związku Sowieckiego 1948–1956* (seria Rozprawy Wydziału II Historyczno-Filozoficznego); natomiast krytyczna edycja *Kroniki halicko-wołyńskiej* (seria Monumenta Poloniae Historica), opracowana przez prof. Dariusza Dąbrowskiego i dr. Adriana Jusupovicia, wydana wspólnie z Instytutem Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN w roku 2017, otrzymała Nagrodę im. Profesora Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego (I miejsce w kategorii Edycja źródłowe i pomoce naukowe). Ponadto Jury Narody im. prof. Jerzego Skowronka przyznało PAU wyróżnienie za opublikowany w 2017 r. XXVI tom „Studiów Środkowoeuropejskich i Bałkanistycznych” pod redakcją prof. prof. Jana Machnika i Ireny Stawowy-Kawki.

Coraz większą rolę w działalności wydawniczej PAU odgrywają czasopisma. Wydajemy lub współwydajemy obecnie 20 czasopism, w roku 2018 ukazało się 55 zeszytów. Niestabnym prestiżem cieszy się, redagowany przez prof. Andrzeja Białasę, tygodnik internetowy „PAUza Akademicka”.

Ponieważ w czasie przygotowywania niniejszego sprawozdania do druku ocena parametryczna czasopism naukowych nie została zakończona, a prace zespołów ekspertów w ministerstwie wciąż trwają, tabela ukazująca aktualną liczbę punktów przyznanych naszym czasopismom zostanie przedstawiona w kolejnym „Roczniku PAU”. Pełny wykaz wydawnictw PAU zob. s. 150–152.

Współpraca międzynarodowa

Z roku na rok coraz większego znaczenia nabiera współpraca międzynarodowa PAU. Obecnie Akademia ma podpisane umowy o współpracy z 22 Akademią Nauk oraz innymi jednostkami naukowymi. Najaktywniejsza wymiana osobowa prowadzona jest z Czeską AN, Słowacką AN, Węgierską AN oraz z Instytutem Historii Litwy Republiki Litewskiej.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

- Ukraińska Akademia Nauk
- Słowacka Akademia Nauk
- Czeska Akademia Nauk (protokół na lata 2019–2021 został podpisany)
- Węgierska Akademia Nauk
- Słoweńska Akademia Nauk

- Macedońska Akademia Nauk
- Rumuńska Akademia Nauk
- Instytut Historii Litwy Republiki Litewskiej
- The ExtreMe Matter Institute
- Berlińsko-Brandenburska Akademia Nauk
- Polskie Towarzystwo Naukowe w Żytomierzu
- The Royal Society of Edinburgh
- Węgierska Akademia Sztuk
- Biblioteka Naukowa Przykarpackiego Uniwersytetu Narodowego Imienia Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku, Ukraina
- Austriacka Akademia Nauk
- Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki

Ponadto PAU jest członkiem dwóch organizacji międzynarodowych: Międzynarodowej Unii Akademii (UAI) oraz All European Academies (ALLEA). Trzeba w tym miejscu wspomnieć również o współpracy z Polskim Instytutem Naukowym (PIASA) w Stanach Zjednoczonych i Polskim Instytutem Naukowym w Kanadzie (PINK) w Montrealu. Oba te instytuty mają formalnie status stacji naukowych PAU. Wspólnie z Instytutem w Nowym Jorku wydajemy czasopismo „The Polish Review”, wspólnie z Instytutem w Montrealu organizujemy sesje naukowe w Kanadzie.

Działalność wspomagająca badania naukowe

W taką działalność zaangażowane są trzy jednostki PAU: Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie, Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie oraz Fototeka Lanckorońskich.

Biblioteka Naukowa to druga co do wielkości placówka tego typu w naszym mieście. Jej zbiory i dokonania w okresie sprawozdawczym prezentują kolejne tabele.

Tabela XII. Biblioteka Naukowa PAU i PAN
Stan liczbowy zbiorów Biblioteki w dniu **31.12.2018**

Liczba druków ogółem: w tym:	562 460 wol.
wydawnictwa ciągłe	347 836 wol.
wydawnictwa zwarte	214 624 wol.

Zbiory specjalne ogółem: w tym:	177 374 wol. i jedn. inw.
stare druki	17 222
rękopisy	16 608
dypłomy pergaminowe	633
druki ulotne	11 145
kartografia	12 226
grafika	99 181
rysunki	2 266
ekslibrisy	14 639
Ogółem liczba zbiorów	739 834 wol. i jedn. inw.

Tabela XIII. Nabytki Biblioteki Naukowej PAU i PAN w 2018 r.

Wymiana	druków zwartych – 303 wydawnictw ciągłych – 770 czasopism on-line – 150 tytułów Łącznie: 1223
Dary i zakupy	druków zwartych – 837 wydawnictw ciągłych – 607 Łącznie: 1444
Dary do Gabinetu Rycin	rycin – 477 Łącznie: 477

Tabela XIV. Udostępnianie zbiorów Biblioteki Naukowej PAU I PAN w 2018 r.

Liczba odwiedzin w czytelnich	2606
Udostępniono: książki czasopisma	3769 wol. 2687 wol.
rękopisy dokumenty pergaminowe stare druki mikrofilmy ryciny, fotografie, rysunki kwerendy pisemne	747 jedn. inw. 10 jedn. inw. 63 jedn. inw. 1184 jedn. 6759 jedn. inw. 197

Warto w tym miejscu podkreślić, iż w roku 2018 ukończono remont magazynów bibliotecznych oraz klatki schodowej, łączącej te magazyny. Równocześnie rozpoczęta została wymiana starych i zniszczonych regałów w magazynie starych druków (Dział Zbiorów Specjalnych), a zlokalizowany w piwnicy budynku przy ul. Sławkowskiej 17 dodatkowy magazyn jest stopniowo zagospodarowywany. W roku sprawozdawczym wymieniono wszystkie czujniki sygnalizacji systemu przeciwpożarowego, podłączono nowy system powiadamiania ppoż., wymieniono też kamery i czujniki systemu przeciw włamaniu. Pełne sprawozdanie z działalności Biblioteki Naukowej PAU i PAN zamieszczone zostanie w 64 t. „Rocznika Biblioteki PAU i PAN w Krakowie”.

Archiwum Nauki jest jednostką wspólną Oddziału PAN w Krakowie oraz PAU. W okresie sprawozdawczym jednostka ta zorganizowała 3 wystawy w pomieszczeniach Archiwum. Listę wystaw zorganizowanych przez Archiwum prezentuje poniższe zestawienie:

WYSTAWY ARCHIWUM NAUKI PAN I PAU

- *Seria oryginalnych grafik artystów polskich*
- *Orient bliski i daleki*
- *Niepodległej... 100. rocznica odzyskania niepodległości 1918–2018*

Ponadto materiały Archiwum zostały wykorzystane przez Muzeum Archeologiczne i Instytut Fizyki UJ podczas organizacji wystaw: *Apokryfy słowiańskie* oraz *Henryk Niewodniczański. Krakowski fizyk z Wiednia* (sprawozdanie z działalności Archiwum por. s. 153–155).

Fototeka Lanckorońskich stanowi własność PAU od roku 1929. Początkowo znajdowała się ona w stacji PAU w Rzymie, po wojnie została przejęta przez PAN, wreszcie w roku 2005 zwrócono ją PAU. W zbiorach Fototeki znajduje się ponad 50 000 fotogramów. Zbiory te są w dalszym ciągu sukcesywnie porządkowane i opracowywane. Trwa również ich digitalizacja. W roku 2018 zinwentaryzowano 2754 odbitki fotograficzne.

We współpracy ze Stacją Naukową PAN w Rzymie wydana została pierwsza monografia poświęcona wyłącznie Fototece Lanckorońskich (sprawozdanie z działalności Fototeki por. s. 156–157).

Biblioteka Polska w Paryżu

Szczególnej uwagi wymaga Biblioteka Polska w Paryżu, stanowiąca współwłasność PAU i paryskiego Towarzystwa Historyczno-Literackiego. W każdym kolejnym roku budżetowym Akademia przekazuje Bibliotece

z dotacji MNiSW 1 500 000 zł. Środki te z całą pewnością są niewystarczające. Niestety, prace nad ostatecznym uregulowaniem stanu prawnego i finansowego Biblioteki, prowadzone w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, nie zostały wciąż zakończone. W roku sprawozdawczym w PAU realizowane były trzy projekty badawcze, finansowane przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, których celem jest inwentaryzacja materiałów historycznych, druków, zbiorów rzeźby, malarstwa i miniatur znajdujących się w zasobach BPP.

Nagrody, wyróżnienia i stypendia

Tak jak każdego roku, również w roku sprawozdawczym Polska Akademia Umiejętności przyznała wyróżnienia i nagrody. Niewątpliwie najbardziej prestiżową z nich jest Nagroda im. Erazma i Anny Jerzmanowskich. Nagroda ta, ufundowana przez Władze Województwa Małopolskiego, przyznawana jest za działalność naukową, kulturalną i dobroczynną. W tym roku – dziewiątą po reaktywacji Nagrody – laureatką została Pani Anna Dymna. Uroczystość wręczenia Nagrody odbyła się 21.05.2018 r. na Wawelu.

Nagroda im. Tadeusza Browicza przyznawana jest przez PAU na wniosek Wydziału V Lekarskiego. W tym roku nagrodę otrzymał dr hab. med. Artur Jurczyszyn (Klinika Hematologii CM Uniwersytetu Jagiellońskiego) za cykl 5 publikacji przedstawiających wielośrodkowe, retrospektywne dane dotyczące dyskracji plazmacytowych.

Nagroda im. Prof. Adama Bielańskiego przyznana został Panu prof. Bogumiłowi Jezierskiemu za pracę *Many-body-symmetry-adapted perturbation theory of intramolecular interactions. H₂O and HF dimers*, opublikowaną w roku 1991 w czasopiśmie „Journal of Chemical Physics”.

Każdego roku komisja pod przewodnictwem prof. Andrzeja Borowskiego przyznaje stypendia Fundacji Lanckorońskich i Fundacji z Brzezia Lanckorońskich. W jej skład, poza przedstawicielami PAU, wchodzi również delegaci pięciu Uniwersytetów (Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytetu Wrocławskiego) oraz Fundacji. Stypendia przyznawane są w pięciu dyscyplinach (archeologia śródziemnomorska, filologia klasyczna, historia, historia filozofii i historia sztuki); w roku 2018 otrzymało je 66 osób. Listę osób, które otrzymały stypendia w roku 2018 (do realizacji w roku bieżącym), oraz informację o wykorzystaniu środków z poprzedniej edycji konkursu publikujemy na s. 158–169.

Powyższe sprawozdanie zostało przyjęte przez Zarząd PAU w dniu 25.03.2019 r. Integralną część tego sprawozdania stanowią załączniki, przedstawione w postaci tabel i zestawień. Sprawozdanie finansowe było przedmiotem obrad Zarządu PAU, Rady PAU oraz Komisji Rewizyjnej (por. Protokół posiedzenia Komisji Rewizyjnej PAU na s. 53–59). Zostało ono jednomyślnie zaakceptowane przez wymienione gremia. Uzyskało również pozytywną opinię biegłego rewidenta, przygotowaną przez kancelarię PROFIN.

Sekretarz generalny PAU
Prof. dr hab. Szczepan Biliński